

"Res no s'oposa a que cap a l'any 1940 tinguem una cosa equivalent a uns Estats Units d'Europa."

Macdonald

LES CONVERSES DE MADRID

CAP A LA LIQUIDACIÓ DE LA GUERRA

La reunió del Consell de la Societat de Nacions a Madrid ha acabat, com han d'acabar sempre aquestes sessions periòdiques, amb una reconciliació general. Problemes internacionals que requereixen la unanimitat per a esdevenir acords, no poden acabar d'altra manera. Si el problema és una cosa viva, no queda resolt, sinó ajornat, amb un petit pas endavant cada vegada. Després,

la negativa dels Estats Units, perquè el contribuent americà hauria resultat perjudicat per aquesta anul·lació. Per altra part un petit «souvenir» de la gran guerra en forma d'un deute que duri cinquanta anys més recordarà a les futures generacions que les guerres valen molts diners i deslloriguen el mecanisme financer i econòmic de tot el món.

gut constatar que Alemanya desitja veure els exercicis estrangers abandonar la riva dreta del Rin.

Aquests homes han dut pacientment aquest doble problema de les reparacions i l'ocupació militar. Briand ha imposat el seu criteri de fer les coses pacíficament i sobre la base de realitats tangibles. Stresemann ha estat l'únic polític alemany que ha reeixit en la idea preconitzada per Rathenau i Wirth que la lleial execució dels compromisos internacionals era el millor camí de l'èxit.

Les entrevistes de Madrid han estat molt cordials i han constituït el pròleg de la conferència política que no solament ha de resoldre el mètode d'aplicació del Pla Young, sino de crear a Renània una comissió de constatació i conciliació sobre les zones desmilitaritzades per a poder procedir a l'evacuació d'aquella regió. Les converses entre Briand i Stresemann continuaran ara a París, on probablement s'arribarà a un acord sobre el lloc i data de reunió de la conferència política.

Aquest acord entre Briand i Stresemann ha estat una obra llarga. Els episodis de Ginebra, Thoiry i Locarno són el pròleg del de Madrid. Fins ara havien estat ajudats per Chamberlain. Ara entra en escena el nou ministre del Foreign Office, el treballista Henderson, de l'arbitratge del qual no es pot desconfiar.

Si la Societat de Nacions no pogués registrar cap més èxit que el del Pla Young, si Briand i Stresemann no haguessin fet res més que liquidar els problemes de la guerra, reparacions, deutes i ocupació de Renània, mereixerien una solemne barretada.

Briand i Stresemann en una de les seves converses privades

incidents nous el tornen a posar damunt la taula i les velles diferències s'acosten fins a un altre ajornament. Així ha passat ara amb el problema de les minories, que tornarà a rebrotar en una pròxima reunió del Consell o de l'Assemblea.

Però al marge de les sessions oficials, les converses dels homes d'Estat d'Europa han tingut una major transcendència que els acords públics del Consell. I és molt probable que en les paraules de reconciliació amb què va ésser closa la sessió final entrés per molt l'estat de les negociacions privades sobre les qüestions cabdals que avui preocupen al món.

Briand i Stresemann han parlat molts de cops a soles a l'Hotel Ritz, convençuts per igual que l'única garantia positiva de la pau és la liquidació definitiva de la guerra; i encara que d'aquestes converses no n'ha transcendit altra cosa que un començament d'acord per a reunir una conferència política sobre les solucions econòmiques proposades pel Comitè d'Experts de París, tot fa creure que es varen preparar els termes del resultat futur de la conferència.

Com tothom sap, la liquidació de la guerra depèn de tres principals afers: les reparacions, els deutes de guerra i l'evacuació del Rin.

Aquests tres problemes han agrejat durant dos lustres les relacions entre les principals nacions del món, entre els aliats i l'Alemanya i entre els aliats i els Estats Units.

L'àrbitre nou Mr. Henderson, ministre treballista anglès d'affers estrangers

Fins ara havia estat impossible d'englobar les qüestions de les reparacions i els deutes; els Estats Units s'hi havien oposat sistemàticament i és possible que ara, després del treball dels experts de París, encara hi hagi als Estats Units algú que protesti. Gairebé insensiblement l'opinió nordamericana s'ha humanitzat i la realitat ha estat més forta que el rigor amb què fins ara es responia a Europa amb aquell principi: «Qui tingui deutes que els pagui».

Els laboristes anglesos, si hi haguessin arribat a temps, haurien preconitzat l'anul·lació dels deutes de guerra i de les reparacions, però la proposta hauria topat amb

Un comitè d'experts, presidit pel delegat americà Mr. Young a París, ha resolt el doble problema de les reparacions i els deutes.

Les negociacions han durat quatre mesos i han estat difícils. Tothom ha regatejat el que ha pogut i a fi de comptes no ha prevalgut ni la xifra presentada per les delegacions aliades en el memoràndum del 13 d'abril ni la quantitat que oferia Alemanya. Finalment, tant Alemanya com els seus redactors varen cedir una mica acceptant el Pla Young. Aquest projecte, que ara han d'aprovar els governs, redueix notablement el deute alemany per reparacions, però té l'avantatge que dona a un deute polític el caràcter d'un deute comercial, mobilitzable i comerciable, converteix en cobrables unes xifres encara astronòmiques, solidaritza els deutes amb les reparacions i institueix amb el Banc Internacional de Pagaments un organisme que substituirà l'agent general de pagaments i podrà llençar obligacions.

L'antic Pla Dawes no estableix un nombre fixe d'annualitats. El Pla Young és ben concret: 59 anualitats, de les quals, les 37 primeres, de 2.050 milions de marcs-or, i altres 22 d'uns 1.400 milions, aproximadament. Les anualitats tenen una part condicional que pot ésser objecte de moratòria durant dos anys, previ avís de noranta dies, i una part incondicional, o sigui que ha de pagar-se passí el que passi. Aquesta part s'eleva a 660 milions i té afectada la recaptació dels beneficis dels ferrocarrils alemanys, la única garantia hipotecària del Pla Young. La part condicional es nodrirà del pressupost general del Reich.

Cap conferència d'experts havia tingut un èxit com el d'aquest comitè, que ha acabat les seves tasques en un ambient de cordialitat i d'optimisme poques vegades aconseguit en reunions d'aquesta mena. En els períodes més difícils de les negociacions es va dir que era ignominiosos que els governs abduessin de tota iniciativa en mans d'uns tècnics. Els fets han demostrat una vegada més que aquesta mena d'assumptes han d'anar a raure en comissions d'experts, sobretot si són molt complicats i si es vol que perdin el caràcter polític. L'observació comunista que la finança internacional posa mà en els afers més vitals del món és injusta en aquest punt. Una conferència política hauria fracassat. Només uns experts, i en aquests cas els banquers, podien resoldre comercialment un jeroglífic financer i convertir en reals unes xifres hipotètiques.

Pertoca ara als governs ratificar aquest acord. França ha de ratificar abans del 31 de juliol els convenis relatius als deutes de guerra. És possible que el Parlament vulgui ratificar conjuntament el conveni dels deutes i el Pla Young. També és probable que el Reichstag no vulgui ratificar el Pla Young sense una promesa formal relativa a l'evacuació de Renània. A Anglaterra, els conservadors han fet observar, entre altres coses, que el Banc Internacional previst pel Pla Young serà una institució que servirà per finançar les exportacions alemanyes. Però, Anglaterra ratificarà l'acord. Quant als Estats Units, el president Hoover és favorable al projecte Young. El termini del 31 de juliol imposat a França pels convenis sobre els deutes exigeix molta pressa.

Briand i Stresemann, en les converses de Madrid han hagut de constatar l'èxit dels experts i la conseqüència que se'n deriva: l'evacuació de Renània. Stresemann haurà pogut comprovar que França ha de ratificar aviat el Pla Young, i Briand també ha po-

DESPRES DE L'ACORD:

Mr. Young, President del Comitè d'Experts, fa donar-se les mans a M. Moureau (esquerra), delegat de França, i el Dr. Schacht (dreta), delegat d'Alemanya.

Certament, hi ha molts altres problemes que cal resoldre si es vol consolidar la pau. Aquests problemes, però, encara que en forma distinta, existien ja abans de la guerra. Toparan amb l'egoisme i els prejudicis d'uns o altres, però el desig de cooperació internacional els ha d'anar resolent per vies legals. L'atmosfera internacional és cada dia més propícia.

Les reformes de "A B C"

Sembla que l'A B C vol canviar de tàctica. Realment no hi ha res que s'hi oposi, perquè el difunt don Torcuato no va deixar testament polític.

Els observadors atents s'han adonat ja de certs canvis que de persistir podrien alterar la fesomia de l'A B C. No ens fem, però, il·lusions. Té una tradició tan forta!

De moment, qui ha pogut observar que l'A B C intenta canviar la pell és el senyor Marsillach. La carta que ha rebut liquidaria aquesta sucosa col·laboració, si no fos... si no fos que el nostre amic Marsillach ha recorregut al tribunal de la llàstima fent notar que per l'A B C va deixar altres col·laboracions.

Un altre Albert Londres

A La Nau han enrolat un altre reporter que, o molt ens equivoquem, o afegirà pàgines de glòria a l'història ja prou brillant del reporterisme barceloní. Es diu Jaume Bori.

A continuació reproduïm el final del seu interviu amb la senyora Assumpció Casals: «— I aquí al Talia què pensen fer-hi?»

— El que es presenti, especialment vodel·l de to francès.

— Li agradaria molt tenir filles?

— Moltíssim — ens diu amb vivesa.

Ens despedim. La Casals és una dona molsuda, gentil.

Fa molt bonic. Es pinta les celles i els llavis, que per cert, són molsudets. Es que ha de sortir a l'escena. Es contempla al mirall i s'agrada. Una ullada a la cambra ens fa adonar que és ple de retrats d'En Bèrges. Al costat del mirall n'hi ha un d'emmarcat. És un record delicat. En un recó hi ha un paner amb les eines de fer mitja, a punt de solfa.»

Exemplars de premsa

Un eco aparegut la setmana passada explicava que Carles Capdevila havia rebut un exemplar dedicat a l'Angel Samblancat d'una novel·la esportiva del senyor Guardiola la Cardellach.

Pel que sembla, el repartiment dels exemplars dedicats per l'autor no va pas ésser cap cosa massa perfecte.

Lluís Aymami, crític de futbol d'un diari català, va rebre l'exemplar dedicat al senyor Escofet, de La Vanguardia. Bsgarrifa de pensar les combinacions que s'hauran arribat a fer amb aquesta colla de llibres dedicats. La novel·la, ja que no per altra cosa, passarà a la posteritat per aquesta col·lecció de trifluges.

De totes maneres l'editor ho ha arreglat molt fàcilment. Com? Escrivint una lletra a cada un dels obsequiats, demanant-los-hi el llibre, i fent un nou repartiment total.

Propaganda selecta

Al Gestioniari - Bulletin de l'Associació de Teatre Selecte ens han cridat l'atenció unes tires enganxades de color verd (que és el que fa menys de mal a la vista). Contenen inscripcions sublims com aqueixa:

«Teatre Selecte demana la vostra cooperació.»

«Feu-vos de l'Associació del Teatre Selecte.»

Però «Mirador indiscret» no podia estar-se d'esbrinar el que hi havia darrera dels misteriosos pegats. Un exemplar del butlletí portat a la cuina i rentat curosament ens ha revelat al darrera unes sentències encara més sublims.

Deien, per exemple:

«Voleu fruit de les bel·leses emotives del Teatre?»

«Formeu part del Teatre Selecte.»

Una altra:

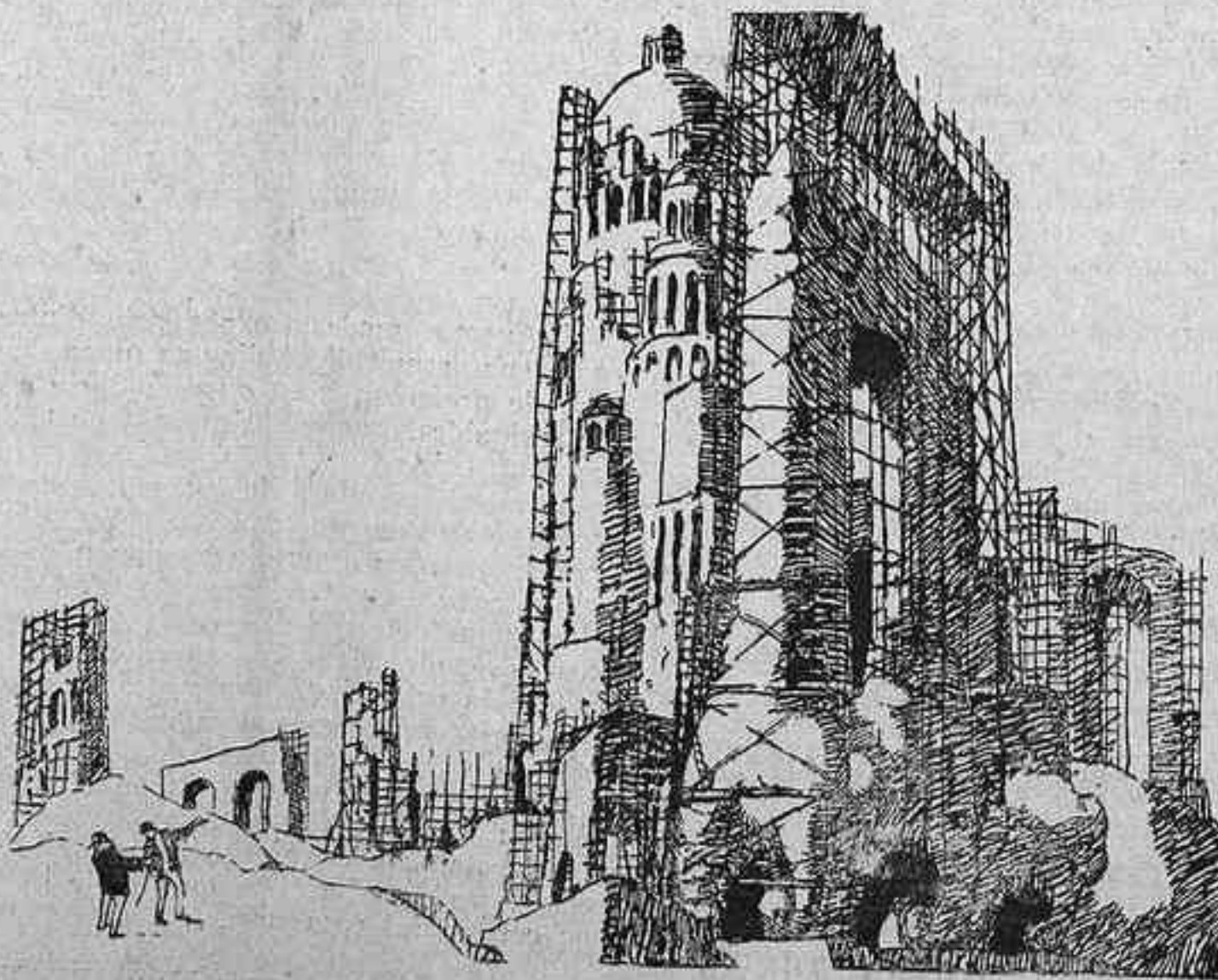
«Si no sou un munt de carn i ossos, teniu de desenrotllar vostre esperit.»

«Com?»

«Teatre Selecte us en donarà ocasió.»

Certament, ens expliquem aquells pegats de color de fulla de parra.

Com es veia l'Exposició Internacional en 1914

— Caram, si que serà gran això.
— Oh... esperi's. Això que veu només és la taquilla.

(Revista Nova, núm. 3, 25 abril 1914.)

Opinió autoritzada

Un dia d'estiu, a Cardedeu, un conegut editor barceloní parlava d'anar als banyes d'Alhama. El seu interlocutor, un fabricant de vidre, que ja no és d'aquest món, li exposà el seu punt de vista sobre les cures balnearies.

— Jo no hi vaig, perquè això són camames, sap? Als que ens banyem, això dels balnearis no ens cura de res.

Un rècord

En Pla deia pertot que havia escrit el segon volum de la fundació «Cambó en tres mesos.

Ho deia, és clar, com qui es gloria d'una performance, d'haver batut un rècord.

El mal és, ara que molta gent l'han llegit, que el rècord batut no és el de la rapidesa, sinó el de manca d'informació.

Esbotzant portes obertes

El jove tractadista polític Josep Pla, en el seu afany panegíric, ha donat una justificació de l'ex-clebre «Delateu!» que va exercir un paper tan important en les campanyes contra la Lliga

Ferran Agulló ha dit moltes vegades que a La Veu no havia sortit mai aquella frase tan curta. Màrius Aguilera va explicar, quan escrivia a L'Esquella, no fa pas tants anys, que ell havia inventat aquella arma.

Què ha passat, doncs? És que Josep Pla ha trobat el «Delateu!» en algun dels arxius que diu que ha consultat?

De les eleccions angleses

Durant la campanya electoral fa poc haguda a Anglaterra, si hi hagué reunions agtades, no n'hi hagué cap de tumultuosa.

En algunes, fins es pronunciaren algunes respostes enginyoses.

Per exemple:

Una electora cridà a un candidat que perorava:

— Si jo fos la vostra dona, us donaria metzines.

Ell respongué, després de mirar-la:

— Si jo fos el vostre marit, les pendria.

Una altra:

Un candidat era interromput sovint per un oient, que repetia:

— No vull que em taxin el menjar.

El candidat, impacientat:

— Em sembla que encara no ha parlat ningú de taxar l'alfals.

L'armari del pa

Els diaris ja han explicat que en la darrera Sessió Mirador, de cinema, les opinions del públic varen dividir-se d'una manera molt eloqüent davant la pel·lícula avantguardista Emak Bakia. Mentre els d'una banda xiulaven i picaven de peus com uns esperitats, els de l'altra aplaudien amb no menys entusiasme.

Va ésser amb gran sorpresa que algú va descobrir que un dels que protestaven amb més energia era... el groom de MIRADOR!

Una bona persona el va tocar paternalment a l'espatlla, i li va dir:

— Vigila, noi, que t'hi estàs jugant el pa!

Una definició de l'Amichatis

L'altre dia en una taula de cafè es parlava de l'Amichatis. Els comentaris no eren pas excessivament favorables, que diguéssim. Finalment, un popular dibuixant que ara se'n ha tornat escriptor, va dir-li la seva:

— L'Amichatis és una mena de croupier de la literatura. Juga amb avantatge i aixeca morts.

Una «copla» d'En Bon

De tothom és coneguda aquella copla andalusa que tant ha arribat a eternir els amants del flamenc i dels gemes sentimentals.

Diu:

A la mujer de la via
no la trates con desdén,
que antes de ser de la via
ha sido mujer de bien.

En Bon, però, ha trobat que amb una lleu variant la dita copla adquiriria el seu punt d'esprit, i heus aquí com l'ha deixada:

A la mujer de la via
no la trates con desdén,
que saca una banderita
cada ves que pasa un tren.

Qui és capaç de dir que no és molt millor la copla d'En Bon que l'altra?

Ni amb vidre de multiplicar...

Un periodista barceloní, bohemí per força, volem dir que menja en restaurants de cinc ralets cobert perquè el sou no dona per més, va presenciar l'altre dia una escena còmica:

El cambrer presenta a un client nou, gran com un Sant Pau, un plat de biftec amb patates, de la sèrie de coberts a cinc ralets. Naturalment, a cinc rals cobert i donant quatre plats, el biftec no pot ésser cap cha-teaubriand de quilo. De vegades, però és tan petit, que els clients habituals de la casa l'anomenen el biftec invisible.

Després de sopar l'amo de la casa, treballant un nou client, pregunta a l'hoste:

— Com ha trobat el biftec?

— Que com l'he trobat? — respongué el client, sorprès de la barra de l'amo. — Doncs, miri, amb moltes dificultats. A l'últim, però, l'he trobat amagat sota una patata fregida.

COSES D'ALTRE TEMPS

Un llibre llastimós

En el segon volum de la fundació «Cambó» que ha publicat Josep Pla, aquest amic ha tingut la pensada de dedicar unes planes a recordar la meua actuació en la política catalana, tan breu i ja tan remota, que m'ha vingut de nou trobar-la esmentada. I francament, no sé pas de què se les heu. Ves per on, al cap de vint anys, he vingut a descobrir el paper que vaig jugar en aquell temps, tan diferent del que em pensava.

Resulta, segons Pla, que en mig d'un entrellat de trencacolls doctrinals, vaig arribar aleshores a la conclusió que havíem de fer un catalanisme que pogués posar-se a la disposició del liberalisme dinàstic espanyol, i em vaig fer moretista, posant-me en correspondència amb Moret. Això — em diu l'amic Pla — que hauria estat un encert a Anglaterra i una errada a França, era a Espanya, on el liberalisme és bandarrería, una falsedat tan gran, que revela un desconeixement de la clau de la història moderna de Catalunya i una sorprenent puerilitat. Jo no tenia cap raó, i ara de lluny faig riure a Pla, amb els meus escarfallats davant la política maurista de Cambó, portant el gep del meu moretisme.

Tota aquesta fantasia li deu haver contat algú a l'amic Pla, perquè no és de creure que s'hagi volgut pendre la molèstia d'esbrinar personalment el que aleshores vaig dir i escriure. Però, ¿vol dir que va entendre bé el que li van contar o que va posar prou atenció per voler entendre-ho? No sé; però em fa l'efecte que Pla no ha posat atenció en res per a escriure el seu llibre i que molts cops ha arribat de mala gana, amb penes i treballs, al final d'un capítol parlant de coses que no l'interessaven gots.

A l'amic Pla tothom li reconeix — i jo entre els primers — unes gran qualitats d'escriptor que li asseguren un lloc brillant en un període de transició de la literatura catalana, en el qual la forja d'un magnífic instrument d'expressió ha suplet en alguns escriptors el treball de fer-se una cultura, i encara més, el de donar-se un pensament. El desballestament espiritual de Pla no és pas una cosa volguda. És una fruita del temps i de l'ambient que l'han format. I encara que té condicions ben remarcables per a pendre la revenja de si mateix sempre que vulgui, no és d'estranyar que hagi posat ara al servei de la Lliga la seva gràcia descordada i barroera.

Jo li agraeixo a l'amic Pla l'haver-me recordat el temps dels meus trenta anys. I no perquè em plagui parlar en públic de coses meves, sinó perquè al redós dels meus records personals, hi ha tot el problema polític de Catalunya, més interessant del que fan creure els entreteniments dels informadors que han fet el llibre de Pla. I com que fora de la petita al·lusió que he recollit, no m'afecten els penjaments que li han fet escriure contra els homes de l'esquerra catalana, als quals vaig deixar en plena lluita, tinc un cert deure moral de dir el que penso del seu cas.

Em sembla una tonteria creure que la sort del catalanisme depèn només del que van fer els seus homes voluntàriament en un cert dia. El qui mana, aquí i a tot arreu del món, és la massa neutra, el monstre de milions de caps, sense figura ni color, que, assegut en el pati, contempla amb indiferència l'espectacle dels que lluiten per la seva sort. Els partits i els seus homes són l'instrument circumstancial del voler d'aquesta massa, però cap d'ells no sap a quina llei secreta obeeix. Passa anys i panys sense donar ni senyals de vida. Els actors s'esgargamellen, l'afalaguen, la insulten, li peguen, la martiritzen, i res no li fa res. Però de sobte, sense saber per què, per un malestar o per cansanci, fa un moviment per a canviar de postura, i s'ha acabat la comèdia. No queden en peu ni les taules ni els actors.

L'estudi d'aquest fet, tan vell com la història dels homes, ens portaria massa lluny, i aquest no és pas el lloc ni el moment. Però a casa nostra, i en els nostres temps, hem tingut ocasió de presenciar dues vegades almenys aquest moviment catastròfic de la massa neutra.

La primera vegada va ser després de les guerres colonials. Està per fer la història d'aquell període de la nostra vida; però tothom sap que hi havia al carrer una anarquia desfeta, amb totes les formes imaginables de dissolució social, i un estat d'indignació i d'alarma en les classes conservadores. Aquestes havien, des de molt temps, delegat tota sobirania en el caciquisme a canvi que acomplís la doble funció de contenir les masses revolucionàries i de protegir els interessos econòmics del país. La desfeta colonial havia descompost el quadro. L'amença revolucionària es feia mestressa del carrer, i el vell caciquisme, que ja era feble per a deturar-la, també era impotent per a impedir la ruina econòmica de Catalunya. La massa neutra, impassible fins aleshores, es va sentir deseparada, i per la pau social, tant com pel propi viure, amb un dels seus moviments invencibles es va desfer del caciquisme inútil.

Era de veure la gent conservadora d'aquell temps cercant esparçida algú que volgués enquadrar la seva força. Primer un general catòlic derrotat, després un nou partit de la monarquia, més tard un partit republicà moderat. Tot plegat desferres inservibles d'una mateixa catàstrofe. Entretant, en un pis de la Portaferrissa, una colla de joves es passaven les hores mortes rumiant doctrines de filosofia política sense saber gaire el que passava al carrer. La massa desenquadrada va anar-hi un dia a trucar la porta. Els més ardis d'aquells joves es varen decidir a obrir-la, i posats de sobte davant

d'aquella multitud tan plena de promeses de poder i de possibilitats d'acció, varen desfer les doctrines per un altre dia i, formant els quadros de les forces conservadores de Catalunya, les conduïren al combat per arrencar definitivament el caciquisme i plantar cara a la *bretolada* popular, segons el vocabulari de l'època. Els homes del catalanisme polític havien guanyat una força, però aquesta força havia fet del catalanisme, per molt de temps, fins al dia insegur d'un altre moviment de la massa neutra, un instrument d'acció política de la dreta.

Però és que Catalunya era manca i només tenia la mà dreta? Al revés. A l'esquerra, no solament tenia una mà, sinó tot un joc de mans, i era físicament impossible fer-ne un instrument d'acció catalana. La part més considerable de l'esquerra era la massa radical que, davant l'agressió conservadora, havia reaccionat amb un odi contra el catalanisme. Fins l'insult de *bretolada* amb què li fiblaven la cara era un insult català. Aquesta massa havia d'ésser la força de Lerroux. Al marge quedaven, cada una al seu compartiment, les colles de l'extremisme nacionalista, de l'extremisme social, del republicanisme democràtic i del liberalisme menestral. Voler donar unitat a l'aglomeració d'aquestes colles per guanyar el favor d'una massa neutra, altre cop en repòs, i disputar amb ella el poder a dos partits coherents i inflamats per una passió, era obra de gegants. Els catalans d'esquerra havien perdut el piet abans de començar-lo. Però en mig de les incoherències inevitables d'un agrupament heterogeni, l'acció d'aquells homes intel·ligents i nobles va poder, amb un treball penós i sense llum, estendre la influència del pensament polític català fins on no haurien arribat mai els homes massa sospitats de l'altra banda.

Jo no hi vaig ser en aquesta feina. Per això l'admiro més. Sabia que, donada la nostra posició en l'ordre de les realitzacions polítiques, fèssim el que fèssim, tentem de fracassar, si un accident imprevist i sempre insegur no feia de la nostra aglomeració un instrument aprofitable per la massa neutra del poble. Però abans d'anar-me'n, vaig fer una política oposada a la que diu el llibre de Pla.

En una conferència pública, que em va fer perdre la poca popularitat que em quedava, vaig dir, en resum, a la nostra gent: La Lliga Regionalista és una gran força organitzada de conservadorisme social i polític, i Maura, que és el primer home de la monarquia que s'ha preocupat de voler emancipar el règim del poder de totes les burocràcies i cercar-li un basament en les forces actives de conservació social, vol atraure's la Lliga i el seu verb més eloqüent, que és Cambó, i farà tot quant estigui a la seva mà per a donar-li satisfacció en les realitats polítiques de Catalunya. Pensem si pot ésser una bona feina destorbar aquest moviment d'aproximació. Jo crec que el nostre deure és deixar que els companys de la dreta portin en aquestes hores la direcció de les aspiracions catalanes, i a uns i altres ens resta un ample marge d'acció, que no pot ésser conjunta, en altres aspectes del pensament polític i social. Si així podem donar unitat als nostres partits d'esquerra, ha de venir fatalment un dia en què les reivindicacions catalanes, que, fem el que vulguem, seran sempre per a tots les mateixes, passarà a nosaltres com a representants d'una força liberal, tan organitzada i d'un pes almenys tan decisiu i tan sollicitat, com la força conservadora de la Lliga.

Es això el que ha volgut traduir amb la seva sortida de to el llibre de Pla?

La segona vegada que la massa neutra del nostre país s'ha volgut moure va ésser ara fa pocs anys. També per la pau social, tant com pel propi viure, va sentir el desig de desfer-se dels seus instruments d'acció. També, esmaperduda, cercava qui volgués enquadrar-la per a les noves lluites. Però en lloc de trucar a la porta d'un pis de la Portaferrissa, va anar a una porta més ampla que donava sortida al carrer. També la porta es va obrir davant una multitud, tan plena de promeses de poder i de possibilitats d'acció com la de vint anys enrera. I la força, un cop enquadrada, en lloc d'organitzar-se com la primera vegada en cos d'interventors electorals, es va organitzar en sometent.

Si és cert el que s'ha fet escriure a la ploma disponible de Pla; si és cert que els moviments polítics d'un poble són el que volen els homes dirigents dels seus partits; si és cert que tota la renaixença política de Catalunya i tots els seus triomfs són el resultat de la clarividència de Cambó i de la voluntat dels seus amics de la Lliga, que fan parats? abtinguts o adherits, també fan ara el que volen?

La vida els ha donat una terrible lliçó de modestia que, per poc intel·ligents que siguin, hauran tingut de meditar. Però, per una aberració que, si no la veiéssim, costaria de creure, s'han escollit precisament aquests dies per a revifar, a favor d'una vanitat que s'enyora, la rancúnia de lluites passades que la realitat que vivim hauria de fer respectables per a tots. I sense donar-se compte que la pròpia impotència ve del mateix allunyament de la massa neutra que patiren els homes de l'esquerra catalana, s'ha anat a cercar una ploma que volgués omplir d'insults el record nobilíssim d'uns homes, des de Pi i Margall a Sunyol, que per rectitud de consciència, es varen resignar a lluitar en camins plens d'entrebancs i de maleses, fora de la via que una força ja feta va obrir ben ampla des de la porta de la Lliga fins al cim del poder i de la fortuna.

Es sensible tenir de dir aquestes coses, però és més sensible encara haver donat motiu a que tothom les pensi. Els que han tingut la mala idea d'aprofitar unes hores severes de recolliment per a llençar al carrer els volums de la fundació «Cambó», no saben pas el que han fet. Comprenem que callin perquè el temps no permet altra cosa; però que facin parlar als insolvents de la colla per a cobrir d'immundícia els vells companys de lluita, és un manament a l'honor dels combats que la malícia pot pendre com una dolorosa revelació del veritable motiu del seu antic poder.

Després de la Reunió de Madrid

Anècdotes diplomàtiques

Jo hauria volgut que algun caçador d'anècdotes s'hagués situat dilluns de la setmana passada a les portes del Senat i, durant els vuit dies que ha durat la reunió del Consell de la Societat de Nacions, no hagués fet altra cosa que passejar-se pels passadissos, olorar una mica pels salons, donar de tant en tant un cop d'ull a la Sala de Sessions i, per fi, deixar-se caure a la «Buvette» cada mitja hora. Amb un bloc a la mà i una mica d'orella per caçar anècdotes hauria pogut recollir el material festiu necessari per escriure un volum divertíssim.

Amb tot i no estar especialitzat en la matèria i no disposar, per altra banda, del temps necessari per dedicar-se a la caça d'anècdotes, aquestes eren tan abundants que en una estona vaig fer-ne un paquet no gens menyspreable.

Imagíneu-vos que el primer dia, el dilluns de la sessió inaugural, estaven abocats a la porta per presenciar l'arribada dels delegats una cinquantena de periodistes. Ja no cal dir que Briand i Stresemann foren reconeguts de seguida per tothom de tan populars com han fet les seves cares els diaris i les revistes gràfiques de tot arreu. Tot d'una, però, es veié descendir d'un magnífic automòbil l'exòtica figura del baró Adatxi.

— Qui és, qui és...? — preguntava darrera me un periodista.

Aleshores algú va contestar molt seriament:

— És el baró Adatxi, president de la República Japonesa.

Moments després, quan els membres del Consell es dirigien a la Sala de Sessions, un redactor d'un diari madrileny s'atansa al senyor Briand i amb tota la barra va fer-li la següent pregunta:

— Què ens dieu, senyor Briand, de les manifestacions de Stresemann a Sant Sebastian?

El ministre francès, però, es veu que ja està acostumat a tota mena d'envessades i té un mocador de mocar per a cada indiscret:

— Il fait très chaud à Madrid! — contestà Briand girant cua vers la Sala de Sessions.

Un dels homes que més han treballat durant aquests dies d'activitat diplomàtica a Madrid ha estat el dibuixant Bagaria. El primer dia ja s'instal·là a la Sala de Sessions i es dedicà a pendre apunts reeixint una caricatura de Stresemann, que feu una gran impressió a tots els membres del Consell.

Durant una estona de descans, però, Bagaria es passejava per un dels passadissos amb una cartera d'afers sota el braç i una cara de perfecte diplomàtic preocupat. I vet aquí que un senyor delegat polonès se li atansa i li pregunta:

— De quel pays êtes-vous délégué, monsieur?

En Bagaria se'l mira fixament i amb una gran serietat li respon:

— De Granollers!

Una de les sales destinades a Comissions en l'antiga alta cambra espanyola estava reservada a l'oficina especial de la Secció del «Desarmament». Una de les secretàries més boniques de la Societat de Nacions rebia els periodistes que volien informar-se. Chabàs hi féu moltes visites, però tenim els nostres dubtes de si anava a informar-se de la qüestió del desarmament o de si hi anava per veure la secretària. El fet és que nosaltres varem sentir-li dir:

— D'ac dintre, el més valent en surt desarmat. Che, quina dona!

En una tertulietta que una colla de repòrters havien fet davant del mostrador del bar exclusiu per a la premsa hom comentava la popularitat de Briand. Un periodista català aleshores explicà als seus col·legues madrilenys una anècdota que corre per les penyes de l'Ateneu Barcelonès:

— En Briand acabarà éssent una mena de Duran i Ventosa de la Societat de Nacions.

El baró Adatxi és la cortesia, l'amabilitat i la gentilesa personificades. Tot parlant amb l'Estelrich, el qual va preguntar-li si coneixia Barcelona, va dir-li que hi havia estat tres vegades.

— La primera — digué — ja fa més de vint anys, la segona fou poc temps abans de la guerra i últimament vaig ésser a Barcelona per la Conferència del Trànsit. Ah — va afegir fent un esforç per recordar detalls —, vaig visitar Mantoserrato i... i... el Turibado.

Una nit, aprofitant la «verbena de San Antonio», una de les festes més típiques del Madrid «castizo», una colla de periodistes madrilenys acompanyaren unes quantes funcionàries de la Societat de Nacions al popular barri de la «Bombilla». Per donar més color a la sortida nocturna agafaren el tramvia de «San Antonio de la Florida» a la Puerta del Sol. Entre els periodistes n'hi havia alguns que no eren madrilenys, com, per exemple, Artur Peruchó i un servidor. En arribar a la Bombilla tota la colla es féu retratar en una d'aquelles barraques de fira amb combinacions diverses, des del paisatge venecià amb gòndoles i ponts de sospirs fins a la cursa de braus. Hom escollí la cursa de braus, a petició de les senyorettes de la Societat de Nacions, les quals faran passar en llurs països respectius la fotografia com autèntica de la «Plaza» de Madrid.

Serà, probablement, la sola vegada que En Peruchó i jo farem de picadors i que veurem En Chabàs apuntant l'espasa sobre un brau amb una valentia i una gran dignitat...

DOMÈNIC DE BELLMUNT

AMADRU HURTADO

DEL COMBAT UZCUDUN-SCHMELING

Retrat de Paulino

Heu-vos aci el terrorer de Guipúscoa davant d'una prova decisiva. Es en efecte el dia 27 del mes que som que Paulino Uzcudun es mesurarà amb Max Schmeling, el boxador alemany que, en quatre dies, ha sabut ficar-se el públic nordamericà a la butxaca. Ni el seu títol d'ex-campió d'Europa del pes fort, ni dos anys de bregar als Estats Units, ni les acalorades discussions a què donaren peu els seus combats, han valgut a Paulino Uzcudun, a la vetlla d'aquest match, que hom el designés favorit. Si guanya, dones, si arriba a convèncer els americans, no es podrà pas dir que la seva tasca ha estat planera ni que la sort l'ha afortunat...

Es, fet i fet, ben lògic que sigui així. Al país on no existeix qui no entengui de croquets i swings, aquest minyó de Guipúscoa no podia promoure, ajudant la premsa, més

estavellar-se les mans. Atletes excepcional, home d'un braó extraordinari, la natura no elaborà en Paulino un monstre, ans un home que, com tots els altres, tingui en els ossos de les mans la part més feble de la seva bastida. I aquests ossos, aquestes mans, en topar malament contra cranis, mandíbules, etc., es trencaren com vidre per no soldar-se mai més, taló d'Aquiles que ell no sabé descobrir sinó quan ja era tard!... «Les vostres mans — li va dir un dia un metge americà — us serviran perfectament per a acompanyar-vos els aliments a la boca, però no pas per deixar knockout un home del vostre pes normalment dotat.»

Però qui s'ha acostumat a guanyar-se la vida a cops de puny, és ben difícil que es decideixi a canviar d'ofici. Encara més quan hom milita en una categoria de pes en la qual els homes no abundin; quan s'és una mica inconscient; quan es té probabilitats per la popularitat adquirida de trobar adversaris fàcils; quan un se sent fort, àgil i amb el braó suficient; quan s'és amuy creïdo com els forts minyons de Bascònia.

Quant a «creïdo», ningú no s'atrevirà a negar que entre els homes del seu país En Paulino és el que s'endú la palma. No hi ha vetlla de combat on Paulino no afirmi que el seu contrincant anirà de tomballons pel ring, ja es tracti d'un Tom Heeney o d'un Johnny Risko, homes bons, ja d'un Bill Hartwell o d'un Jack Renault, homes dolents, que figuren entre els que l'Uzcudun no ha pogut tomar. L'ésser «creïdo», quan no s'ha pogut complir allò promès, no exclou pas l'adducció de mil i una excuses per justificar-se abans de confessar la pròpia impotència o, el que és més fàcil, el mèrit del contrari.

Davant del seu pròxim combat Paulino que semblava en explicar a un periodista la manera d'evitar el segons diuen terrible puny dret de Schmeling, ha romàs fidel a la seva manera d'ésser quan un altre periodista l'interrogà dues setmanes més tard sobre les perspectives del combat. Per tota contesta Uzcudun esclatà en grans riallades.

— Que no ho veieu — va poder dir per fi — que aquest alemany és poca cosa per mi? ¿Que si no fos que els beneficis que produirà el combat van destinats a una obra benèfica, jo no em prestaria a representar una semblant comèdia amb un home que em consta que no podrà resistir el més feble dels meus cops de puny? Venir-me a demanar si penso guanyar! Escolteu el que us vaig a dir: L'atacaré des que comenci el combat; si l'alemany fa marxa enrera, el perseguiré per tot el ring; si fuig corrent pels carrers, el perseguiré; i si Herr Schmeling s'arriba al moll i es tira a l'Hudson i surt nedant fins a l'Atlàntic, el seguiré fins aconseguir-lo. Llavors li tiraré un salvavidas per tal que nedant sols amb el peu tinguí les mans lliures per poder defensar-se.

CRITIAS

Aquest número ha estat passat per la censura governativa

CALZADOS MINERVA

Sociedad Anónima

Calcats Minerva S.A.

Via Laietana, 30

GRAN SASTRERIA LAIETANA

LA DEL RELLOTGE

ELEGANCIA - PROMPTITUD - ECONOMIA

Extens i variat assortit en les novetats que la moda imposa

Veritable i garantitzat tall americà

Trajes estan i fresc, a mida, des de . . . 75 pessetes

Pantalons tennis a mida, des de . . . 18 a 110 »

TALLADORS DE PRIMER ORDRE

40, VIA LAIETANA, 40

TELÉFON 12446

Jaume I, 11 — Teléfono 11655

CINEMA I DISCOS

Les ratxes del passat

Després d'haver escrit el títol que acabem de consignar, podríem ara aquí parlar de la significació del passat i de les seves relacions amb el present, dir la solidaritat que existeix entre un i l'altre, i de com en la nostra vida, tan individual com socialment considerat, el passat no és mai una cosa morta, sinó que present d'una manera

CONRAD VEIDT i BARBARA BEDFORD
en «Les ratxes del passat»

potencial pot en qualsevol circumstància fer irrupció i produir les més tremendes catàstrofes. Podríem a continuació il·lustrar la tesi citant als grecs que en les seves trilogies dramàtiques tan profundament plasmaron aquesta idea, o bé la narració de Ruyra "Jacobé", que amb un patètic inolvidable il·lustra ja mateixa idea, però com que avui per avui no som al MIRADOR per fer de filòsof o de crític literari ens hem de restringir i parlar de cinema.

Parlem de cinema doncs. Sabem que a París no fa molt passava un film de Conrad Veidt, on aquest gran tràgic hi feia el paper d'un individu contaminat de la sífilis, i al llegir "Les ratxes del passat" ens vàrem creure que d'això es tractava; així pensant amb "Espectres" i en manta obra d'En Brieux ens encaminàrem al cinema satisfets de l'avinentesa que s'oferia de poder meditar sobre tan pregones qüestions. Però havíem equivocat la pista, no es tractava de res d'això; per ésser molt negre el passat del Dtor. La Roche (C. Veidt) no tenia res que veure amb la patologia, i si solament amb el codi penal.

El Dtor. La Roche és a presidí per un

error judicial; justament vexat per aquesta reclusió es fa escàpol i refà en terres d'Algèria la seva existència, però en el punt més dolç podríem dir-ne nova existència, el passat, aquell passat fatídic que ell creia anulat i que era sols oblidat, retorna amenaçador en la persona del capità del presidí que fàcilment reconeix al seu antic reclus. Moments d'angúnia però breus, ja que en aquest film com quasi tots els films per altra part, tothom és bo, generós i així doncs les coses no poden sinó arranjar-se amb gran satisfacció de la concurrència. Qui diu doncs, que el cinema és l'escola del crim! Que més voleríem que els que inventen aquestes històries haguessin també inventat el món; s'hi estaria millor del que s'hi està ara.

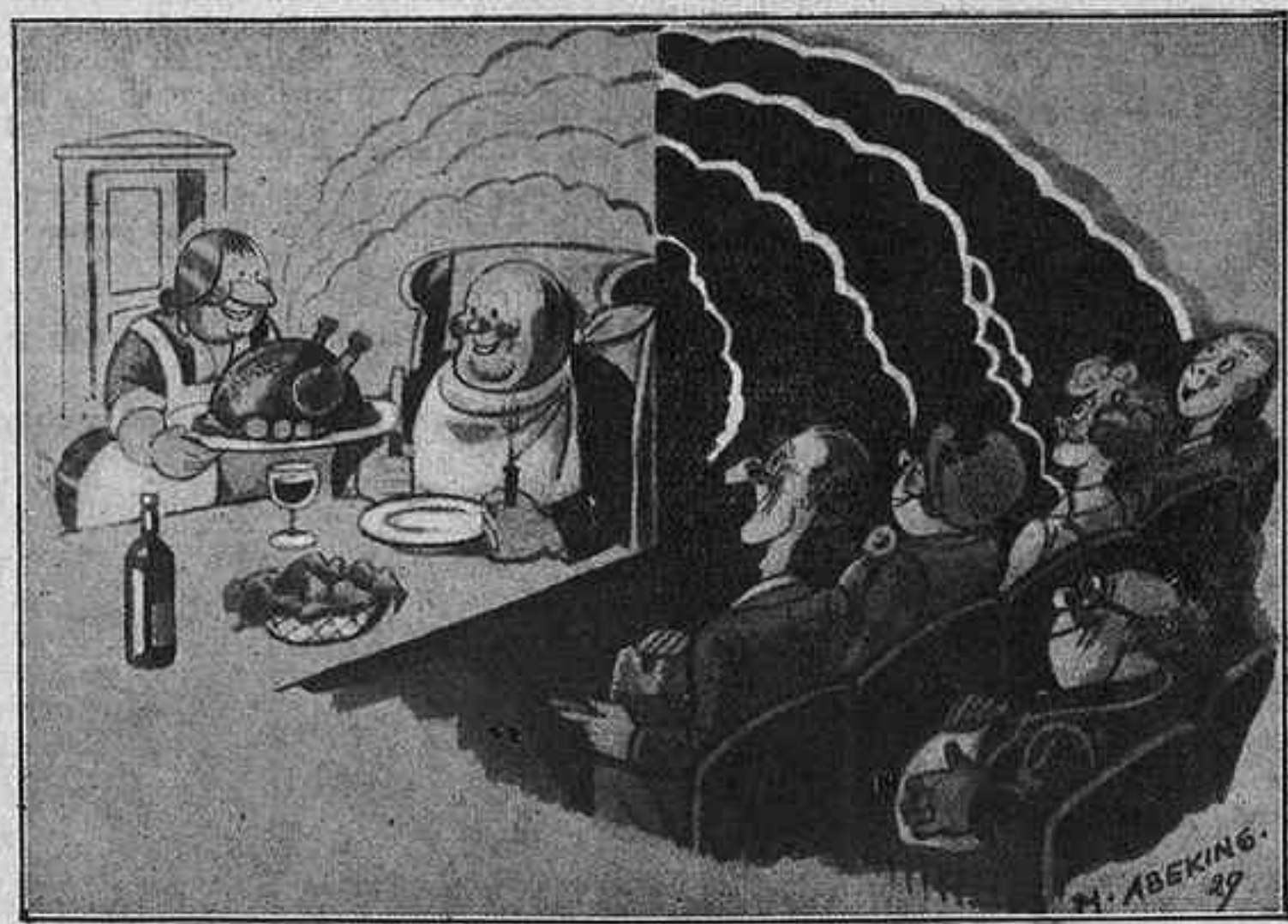
Aquell passat, el cinema l'evoca amb la reproducció de les mateixes escenes que havien vist al començ. Perquè almenys no pressitar-les en un forma diluïda, vaporosa, per mancar la distància entre la sensació present i la imatge del passat? Fem aquesta remarc a propòsit d'un cas concret, però pensant en general.

El que hi ha de realment divertit en *Ratxes del passat*, és veure l'amor dels dos protagonistes, els quals davant la societat passen com a germans per motius que serien llargs de contar. Mal sap dissimular C. Veidt ja seva tendresa envers Barbara Bedford, amb gran astorament de la concurrència que es fa creus de veure dos germans tan ben avinguts. I que voleu que hi fem! Som víctimes del cinema Blanc i negre és tan real el que veiem, C. Veidt i Barbara Bedford ho fan tan bé que la història ens interessa i per res del món voldríem perdre-la. Els dos sempre contenen aquella tendresa que els compromet als ulls de la gent, que per altra part com que segur no han llegit ni *Corydon*, ni llibres d'Ellis, no pensen res de mal.

C. Veidt és ben intel·ligent. En l'escena del ball no aparta els ulls, — i quins ulls, o més ben dit quina mirada! — de Barbara Bedford qui giravolta en braços del seu pretendent. C. Veidt excel·leix en dar-vos l'impressió d'una vida tota interioritat, d'una energia en tensió constant, d'un passió que per que es conté no és per això menys intensa, però convenim que a C. Veidt no li escapa del tot bé aquest rol de bon xicot i amic fidelíssim. Les seves facultats s'adiuen més en els rols demoníacs, en l'espècie d'aquell que feia en *L'home de les figures de cera* d'inolvidable memòria, o bé en aquell de rel decrepít i cruel de *El poeta vagabund*. El seu art és però sempre intens i interessant per tant. Aquest actor alemany és una de les millors adquisicions que poden haver fet la gent d'Hollywood, i el seu front enorme, el seu nas prim i la boca sensualment llarga tenen una suggestió estranya que el fan per avui insubstituïble en certes tasques.

Esperem confiats que el reveurem; tan de bo ben aviat en una altra obra on les seves tasques excepcionals trobin un terreny més fructuós.

J. PALAU

EL QUE ENCARA ENS FALTA: L'ODORANTFILM

El públic (a l'unison). — Hm, oca rostida!

(Das Illustrierte Blatt.)

DEMANEU pertot el matamosques

RADIOL

El de millor perfum, el més econòmic i l'únic d'eficàcia

LABORATORI CREOTAL, Batista, 12 (S. M.). Telèfon 51822

LLIBERTAT!

No és un manifest polític, ni tan sols una crida filantròpica; és el títol d'un film de H. Roach interpretat per la ja famosa parella Stan Laurel i Oliver Hardy, el darrer que hem tingut el gust de veure.

Comença el film en un to èpic: banderes desplegadas al vent, marxes marcial, evocació de les grans figures de la història americana que és tota ella — així almenys

En aquest sentit el final del film anterior: *Els dos marins*, era queicom formidable; del millor que el cinema còmic hagi inventat. El film que ara ens ocupa no és tan ben reeixit com aquell però comporta també un final deliciós. No és tan ben reeixit potser perquè es basa quasi tot ell en un gènere d'aventures un xic gastat encara que sempre de bon efecte en el cinema, degut

STAN LAUREL i OLIVER HARDY en «Libertat!»

ens ho han fet veure sempre — un crit a la llibertat. Però aquest to major es canvia de sobte en to menor. Arborant aquell crit noble i generós, amb el vestit raïllat que indica d'on venen sense dir on van, Oliver Hardy i Stan Laurel, cames ajudeu-me, corren com uns desesperats perseguits de prop per un indigne americà. Al veure's corre així pensem que ja no sabríem ara imaginar-los separats un de l'altre. Semblen els dos, completament un de l'altre i separats són d'aquells que es negarien en un got d'aigua. A còpia d'abusar dels mateixos tics han acabat per imposar-se com a autèntiques persones, que corroboren allò que profundament escrivia Plató en el *Lysis*, quan deia: els contraris s'avenen.

Els films aquests de H. Roach en un admirable sentit de la gradació, semblen tots ells disposats en funció del final. Hom podria dir que la cinta està sopesada al seu final, com un abric ho està en un clau. La màxima comicitat l'assoleixen en la darrera escena que s'acaba sempre abans que la vostra rialla, la qual es perllonga encara una bella estona.

al truncatge simple que les permet. Volem dir l'acrobàcia i el pas de la maroma a una pila de metres d'alçada. Ningú disputarà a l'il·lustre Harold la supremàcia en aquest terreny. El seu cos vinculat i agilitat el trobavem a faltar en aquest film on Laurel i Hardy no tenen d'interessant sinó l'expressió facial que es sempre saborosa. En canvi el final com diem es bo de debò. Aquell policia que esclafat per l'ascensor queda sensiblement disminuït en la seva al·lèria i que en aquest enorme estret es posa a ho ar provant l'elasticitat del seu cos estrafet amb la secreta esperança de tornar a l'al·lèria normal és una escena per a trencar-s'hi.

L'exclusió dels sons en el cinema sonor ens encanta ja per anticipació. Demem aquesta suggerència al nostre amic A. M. Ferry. Felicitem a l'empresa del *Coliseum*, l'assaig en aquest sentit que fa per aquestes pel·lícules H. Roach, imitant els sorolls característics amb una gràcia agudíssima.

M. MARIBEL.

Rèplica
al senyor C. Gallart

Des de molt temps ençà som lectors incondicionals de les crítiques de cinema que publica *La Veu*. Si més no, la competència i l'equitat que hi posa el Sr. Gallart ens hi obliga, i si algun cop discrepem de l'opinió que sobre alguna qüestió emet, entenem que després de tot es tracta de qüestions opinables i que no li deuen faltar raons en emetre els seus judicis. Però en la crònica que dedica a la nostra darrera sessió, hi hem pogut llegir dues afirmacions que no porten ja sobre qüestions opinables, sinó que són completament gratuïtes. Naturalment que tantes gratuïtats es diuen i s'escriuen al cap del dia, que altra feina tindríem si, emportats per un zel desmesurat per la veritat, no fèssim sinó assenyalar-les. Però el cas és que aquelles afirmacions porten directament sobre nosaltres i entenem que tenim el deure de respondre-hi.

Després d'exposar l'opinió que li mereix *Emak Bakia*, opinió que no és la nostra, però que entenem tan respectable com aquesta, escriu: «Aquest (Man Ray) sap positivament, almenys cal creure-ho així, que el seu film té un valor ben migrat.» No, senyor Gallart, El Sr. Man Ray és més pretensió del que creieu. Podeu pensar que el seu film no val res, però estigueu segurs que el seu autor n'està encantat i s'ho pren seriosament, com entre nosaltres molts també s'ho prenen. No hi ha esnobisme enlloc, ni per part d'ell ni per part nostra que no perseguiu sensacionals, sinó interessar a la gent per tot el que és o pot ésser el cinema, o més exactament rectifiquem, que encara hi som de temps, l'esnobisme si existís seria per part de Man Ray, ja que no podem, a manca de confidències personals, atribuir-li intencions i judicis, com fa el Sr. Gallart, gratuïtament a l'il·lustre cineasta francès. El que neguem és que siguem esnobes.

I ara ja som a l'altra afirmació: «Aplaudien — escriu el Sr. Gallart — per raons personals, molt atencibles per cert...» També això és gratuït perquè suposem que el senyor Gallart no preguntà un per un als que aplaudien les raons que tenien per a fer-ho. ¿Per què dubtar de la sinceritat dels aplaudiments quan ningú posa en dubte la sinceritat dels que xiulaven? Estem segurs que ningú hauria aplaudit — almenys durant el curs de la projecció — si els altres, sincers a la seva manera, no haguessin començat a picar. Era a més d'un acte d'adhesió al que significava el film, una manera de contrarestar la protesta. Segur que hom no aplaudia per raons personals, l'aplaudir era una arma de combat, en una lluita desinteressada, on no hi anàvem a buscar ni profit material, ni satisfacció d'amor propi.

J. P.

Ja ho sabeu...

— que Clarence Brown ha tingut un gran èxit amb la seva obra: *Ruta del 98?*

— que el primer film que Cecil B. Mille fa per la M. G. M. és *Dinamita?* A jutjar pel títol, deu ésser queicom de molt sorollós.

— que el film *Les ratxes del passat* ha estat tan mutilat per la censura, que difícilment el públic tindrà treballs per entendre'n el començament, sobretot les escenes del presidi?

— que *Broadway Melody*, un dels darrers i millors films sonors, no ha estat representat en sessió pública, sinó per estricta invitació, al cinema de la Madeleine, de París?

Vda. de Josep Ribas
MOBLES I DECORACIÓ

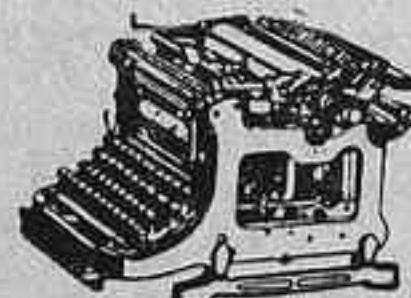
CASA FUNDADA L'ANY 1850

Consell de Cent, 327 i 329. Telèfon 14657.-BARCELONA

Albiol G. i Riera, S. L.

Passatge de Gràcia, 42 - BARCELONA - Telèfon 15345

Quan vulgueu adquirir una màquina d'escriure consulteu-nos

Aquesta casa és absolutament formal

Màquines de totes marques: noves, reconstruïdes i d'ocasió

Taller ben muntat per a adobs i reconstruccions. Abonaments

Representants de l'atril "KOPI" i multicopistes "PERFECT"

D'UN 5 A UN 10 PER 100 DE DESCOMPTE PRESENTANT AQUEST ANUNCI

DE LES ARTS

INTERMEZZO INDISCRET

Theodor Däubler, membre de l'Acadèmia Prussiana i president del P. E. N. del Club Alemany, ha estat uns dies entre nosaltres amb motiu de donar la seva conferència «Els elements històrics, especialment espanyols, en l'art modern», organitzada per Conferència Club.

Aprofitant aquesta avinentesa, i com és costum en els organitzadors de Conferència Club, Däubler ha visitat, acompanyat per aquests, alguns indrets interessants de casa nostra. Així, un dia de la setmana passada, Carles Riba va acompanyar-lo a donar una

l'Hotel Ritz fou força interessant, particularment en la primera meitat, que fou on la seva visió còsmica de l'art assolí el que hom esperava de l'autor d'*El nou punt de vista*. Després, però, va enfocar la seva peroració cap al corrent d'una major divulgació del fet artístic, motivada, segurament, per la probable assistència d'un públic no absolutament especialista, per bé que distingit.

Creiem no mancar a la cèlebre frase cervantina sobre la nostra hospitalitat, en publicar aquesta fotografia feta en una botiga del Poble Espanyol, la qual, si més no, és

Däubler i uns amics a la Fotografia del Poble Espanyol

volta per la muntanya de Montserrat. I com que el poeta alemany va preguntar per l'estat dels «esperits» en aquelles prestigioses serralades, tot seguit van respondre amb un gran festival de llamps i trons.

Tots sabem que Montserrat en plena tempesta és una cosa ben diferent del Montserrat tradicional (representat en el nostre passat i epidèrmic parialisme amb el sol i xent i el corresponent porró a primer terme) i per això, davant d'aquell espectacle meravellós — segons testimoni de Carles Riba — el lirisme del gran poeta Däubler es manifestà a l'altura que li pertocava.

Un altre dia fou Carles Soldevila l'indicat per a mostrar-li els recons més notables de la nostra ciutat; i no cal dir que ni el «ma-teix Mysel», autor del llibre recentment aparegut *L'art d'ensenyar Barcelona*, ho hauria fet millor.

I per fi calia ensenyar-li la darrera novetat, el plat del dia: l'Exposició. Els amics que acompanyaren a Däubler van creure avinent començar per un altre plat: la llagosta de can Soler de la Barceloneta, per exemple. Durant aquest sopar l'autor d'*Aurora Boreal*, tot fent honor a la nostra cuina, mostrava les excel·lències del seu afinat enginy, dialogant en grec o alemany amb Carles Riba, i en italià i francès amb els altres comensals.

— Un dia — Däubler parla — Moréas va preguntar-me: «Quin és el vers de Victor Hugo que més us agrada?» I vaig contestar: *Frédéric Barberousse, empereur d'Allemagne...*

La conferència que Däubler va donar a

una mostra del bon humor del nostre hoste. A aquest, i a les altres persones que hi figuren demanem, si per cas, benevolença per la nostra indiscreció, la qual completarem ressenyant els noms: el guitarrista encorbat és el pintor Josep Obiols; el cap (i només el cap de la gitana dansant correspon a la senyora Millàs - Raurell; l'atre cap de la manola replicant les castanyoles és el de Theodor Däubler; les dues dames que no gosen representar el paper de *cantaor*: la poetessa senyora Clementina Arderiu i la senyora d'Obiols; i el cap que surt per sobre la balustrada del *patio*, el de Millàs - Raurell. A primer terme — davant la fusta retallada — l'elegant figura de la senyora Malvey, el pintor i crític d'art Rafael Benet amb l'adequat cordovès, i (perdonin)

MÀRTUR GIPREDA

Cal fer constar que entre els acompanyants de Däubler hi havia, a més a més, la senyora Benet i els senyors Carles Riba i August Malvey, els quals completen els respectius matrimonis que falta completar en la present fotografia. No volem compromisos!

Waters Cardona. Vergara, 1

A París, Avinguda de Iena, els boigs acaben d'obrir llur saló de pintura

I a fe, després de tot!...

Si ens haguessin convidat ara fa un any a aquesta visita en sortir d'una galeria de pintura moderna del carrer de La Boétie, no hauríem pas vacil·lat un sol moment a reconèixer quina de les dues exposicions albergava els boigs i quina presentava els sans d'esperit.

Però avui... avui... jo desafiï qualsevol de vosaltres a distingir en una bona meitat de teles visibles al Saló dels piqués, dit eufèmicament dels artistes malades, si no són més obra d'un tal dels nostres petits mestres a la moda, més aviat que l'obra d'un autèntic dement.

Millor que això. Moltes d'aquestes teles sortides de dret d'un asil, serien titllades de *pompierisme* pels nostres petits mestres.

¿Què són aquests paisatges, en els quals es reconeixen les cases i els arbres?

¿Què són aquestes naturals mortes en les quals distingiu els gots, les ampolles de vidre? Són força endarrerits els vostres boigs!, em deia un esteta de divuit anys tot arronçant les espatlles.

Els petits mestres em perdonaran, però... però... jo preferixo els boigs. Primer que tot, perquè els veritables piqués són absolutament sincers, després perquè encara que sigui punyent i dolorosa la impressió que es des-

pren de l'espectacle de llurs obres, aquest, al primer contacte, fa riure a plens pulmons.

No hi ha res de més divertit, en general — es trist dir-ho — que una pintura de boig...

El catàleg de l'exposició és per ell sol una meravella involuntària. ¿Què dirieu d'aquesta referència: «F. 10: *Apothéose matrimoniale symbolique*», i d'aquesta altra: «F. 14: *Délires politiques; exagération de la personnalité, hypertrophie du moi*»?

Si teniu en compte el catàleg — admirable d'impressió — les obres dels «artistes malades» es divideixen en productes de febles d'esperit, en visions etrusques, en quadros de depressius, en composicions esquizofrèniques i en croquis de toxicòmans.

Les composicions esquizofrèniques — les que el boig viu dins un univers a part, molt intel·ligible per a ell mateix, però incompreensible per als altres — són les més extraordinàries de totes. Hi ha per exemple una *Apothéose du pépiniériste* i un *Combat de mamouths*, dos mamuts roig viu, que l'un s'empassa seriosament l'altre, més gros

que ell, que són dues obres mestres d'humor.

¿Què dirieu d'aquesta *Promenade de séminaristes* on, sobre un fons trágic de pins, una cua de petits homes de cara groc palla, en sotana negra, ocupa tota la llargada del dibuix?

Els boigs dibuixen i esculpeixen sobre

qualsevol matèria; un d'ells ha brodat en unes estovalles immenses una pàgina de diari; l'altre, ha esculpit amb una espelma un cap de dona; un altre, un estereotipus, és tossut, vulguis no vulguis està impressionat per un paisatge únic, tres roures, sempre els mateixos, que pinta a l'aquarella — d'una manera exquisida — a tots els indrets de la tela.

Al costat d'aquestes composicions insòlites plenes de xifres de cares superposades en un garbuix intraduable de trets que es barregen, es veu bruscament un suau perfil de dona, a la sèpia, amb aquesta llegenda admirable: *El meu cervell buit d'idees és sempre ple d'imatges...*, que sembla de Baudelaire.

Jo pensava, en sortir de l'exposició, en aquesta frase de Montesquieu: «On enferme dans les asiles de fous un certain nombre d'entre nous, pour faire croire aux autres qu'ils sont raisonnables.»

FRANCESC DOMINGO

París, juny.

¿Es redimible el Palau de la Música Catalana?

L'opinió d'August Pi i Sunyer

August Pi i Sunyer no s'ha mostrat partidari d'opinar del Palau. Ha estat després que li hem dit que era en qualitat de president de Música de Camera que l'havíem inclòs en la nostra enquesta, que s'ha decidit a contestar les nostres preguntes.

— Us agrada el Palau?
— No m'agrada.
— Sou partidari de redimir-lo?
— No en sóc partidari. Se n'hauria de fer un de nou.

— Com el farieu un de nou?
— Buscaria la manera de fer una sala de música que no distraigués. El Palau és per anar-hi a sentir música, no pas per distreure's al mateix temps. Per això darrer ja hi ha el Liceu.

— Així, doncs, farieu una reforma absoluta?

— Sí. Però respectant el Palau. Una cosa són les conviccions particulars i una altra és el procedir en sentir-se lligat a una continuïtat de generacions.

— Per què?

— Molt senzill. Poques vegades, per no dir mai, s'ha donat el cas que els d'una època hagin trobat encertat el que han fet els predecessors seus. Ara el Palau no ens agrada. Dubto que les generacions que vinguin després de la nostra pensin de manera diferent. Però el Palau és un producte de la intel·ligència, i els productes de la intel·ligència, siguin com siguin, s'han de respectar. Si no s'hagués fet així, si les generacions s'haguessin dedicat a reformar al seu gust el que no els agradava prou de la seva època predecessora, avui no tindríem cap obra d'art.

— Així, doncs...
— El meu parer és ben clar. El Palau no m'agrada, però que no el destrueixin ni el reformin. S'hi poden donar concerts del que sigui perquè té unes condicions acústiques formidables. Que vagi servint pel que serveix ara fins que es construeixi una sala de música tal com tindria d'ésser, completament lliura, i que sigui còmoda, perquè el Palau tampoc n'és gens, i la música s'ha de sentir còmodament!

XAVIER PICANYOL

Avui s'inaugura...

...una exposició molt interessant a la Sala Parés dels artistes de la casa. Hem vist algunes obres d'aquesta exposició i podem anunciar, per tant, que serà una exhibició de signatures de prestigi.

Despatx: Consell de Cent, 308. Caves: Lliana, 11

OINOS

Selectes vins del SINDICAT AGRICOLA DE VILARRODONA
Mistoles, Vinyeres, Garnatxes i tota classe de vins generosos

Servel a domicili Telèfon 19414

Joies i pel·lotjes

J. ROCA

Rambla del Centre 33.
Passatge Bacarà, 2.

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers
Passatges marítims i aèris - Viatges a "Forfait"
Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

Informes i Pressupostos gratis

El senyor que ha begut una mica i té por de veure-hi doble. — Quina nena més bonica que té, senyora!

(Passing Show.)

— Bé, mira, anem fins al poble i ja veurem què fem.
— I hem de deixar l'auto abandonat al mig de la carretera?

(Judge.)

El marxant de quadros. — Un americà m'ha ofert 10000 francs d'aquest paisatge.
El client. — Doncs jo no en dono més de 300.

El marxant. — Fet. No hem pas de deixar que totes les nostres obres mestres emigrin a l'estranger.

(Candidè.)

— En diuen retaula dels Pellaires perquè fou propietat del Gremi de Pellaires; ara s'anomena Retaula dels Escorxadors.

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta fins a les dues de la matinada

Cada dia, fins a les nou de la nit, el públic podrà visitar les instal·lacions industrials dels Palaus de Comunicacions i Transports, Electricitat i Força Motriu, Art Modern, Alfons XIII, Reina Victòria Eugènia, Vestit i Agricultura.

La secció de l'Art Antic del PALAU NACIONAL estarà oberta igualment al públic cada dia, de deu a una del matí i de quatre a set de la tarda, sempre que no hi tingui lloc cap festival.

Gran Parc d'Atraccions Rosera - Miramar - Poble Espanyol Poble Oriental

S'HA INAUGURAT AL PALAU ALFONS XIII LA SECCIÓ JAPONESA
VENDA D'ARTICLES JAPONESOS

PREUS d'entrada al recinte de l'Exposició

Entrada al recinte de l'Exposició 2 ptes.
Entrada de cotxes al recinte de l'Exposició 4 »

PALAU NACIONAL

Demà, dia 21

Esdeveniment Musical

Missa solemnis de Beethoven per l'Orfeó Pamplonès
i Orquestra Simfònica de Madrid

300 executants

Revetlles de SANT JOAN i SANT PERE

Grans revetlles al Poble Espanyol i recinte de l'Exposició. — Monumental castell de focs artificials. — Bandes de Música cíviques i militars. — Cobles de sardanes. — Manubris. — Fantàstica il·luminació. Concurs d'il·luminació i adornament de quioscos i bars. Premis en metàl·lic.

El dia 22 de l'actual, a les deu del matí, tindrà lloc a la plaça de la Font Màgica de l'Exposició la inauguració del CERTAMEN CANINA INTERNACIONAL organitzat per la SOCIETAT CANINA DE CATALUNYA, sota el patronatge de l'EXPOSICIÓN INTERNACIONAL DE BARCELONA.

El nuvi. — Falta molt, pare, per acabar?
El capellà. — Tanta pressa porteu?
El nuvi. — És que hi ha un partit de futbol i no me'l voldria perdre.
(The Humorist.)

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis úrica (mal de pedra), Bronquitis parenquimatosa, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, V. SALMERÓN, 133

Altes, baixes i traspastos de contribució

Totes les diligències i conflictes amb Hisenda Diputació i Ajuntaments

AFISA

Director

CARLES OSSORIO

Laietana, 18, pral., B

RAMON BES & C.^A

Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes y utilitatge per les Arts Gràfiques

Carrer Agullers, 1, i Via Laietana, 4
Telèfon 15524 - Apartat 896
Direcció telegràfica: DANIBES
BARCELONA

SUBSCRIVIU-VOS A LA GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Gifreda
ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres
ART MODERN: Rafael Benet

ABONAMENT

Un any: Barcelona, 17 ptes. — Península, 18 ptes.
Un trimestre: Barcelona, 6 ptes. — Península, 6'50 ptes.

Redacció i Administració: VIA LAIETANA, 37 - BARCELONA

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

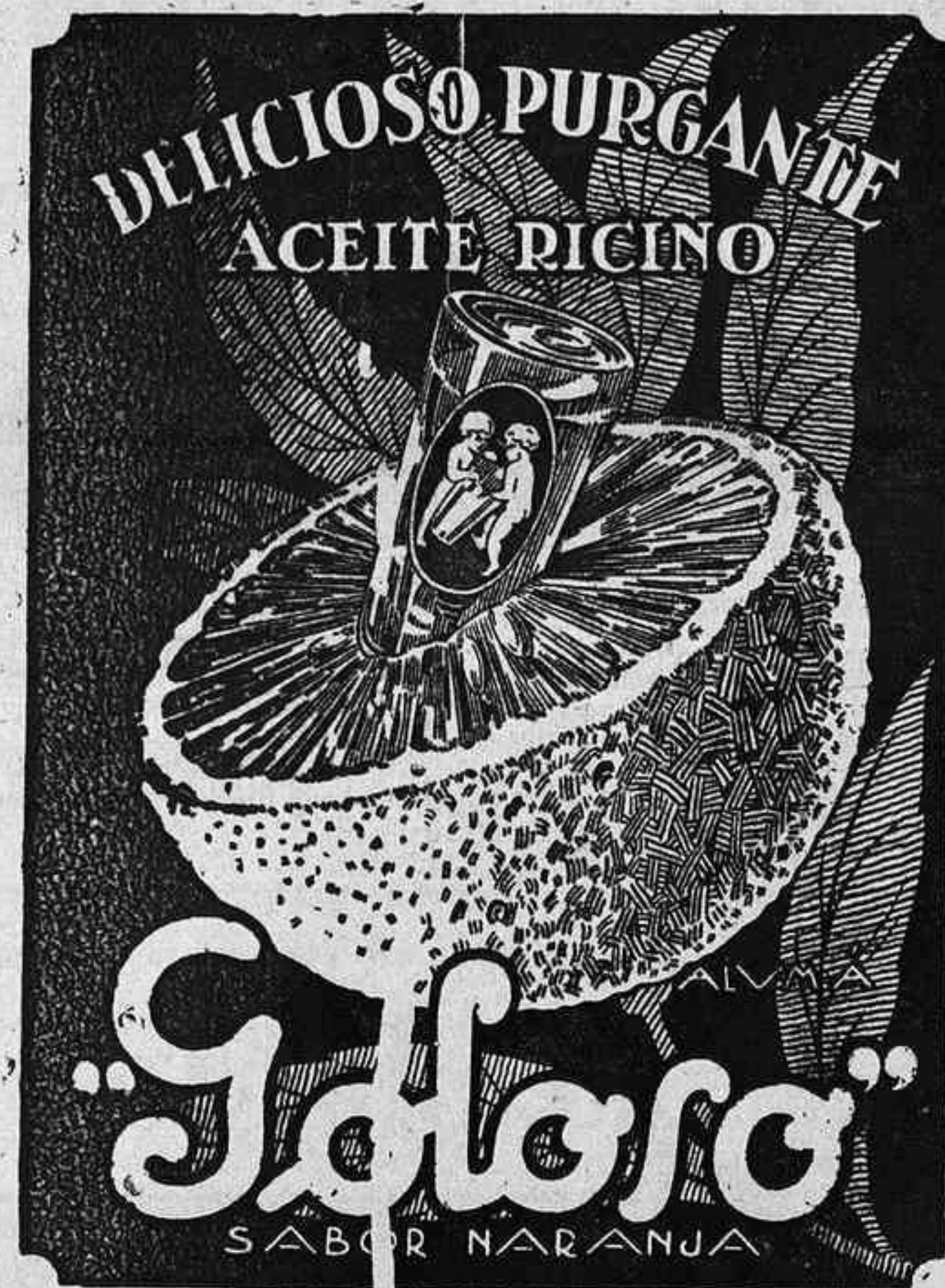
Correus: Apartat 190
Telegr.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MANGANESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES materials d'aportació per la SOLDADURA AUTÒGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

Demaneu

"BABY-LAX"

El millor

Laxant - Purgant

Subscriu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BULLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.
_____ de _____ de 19 _____

Signatura

